

Likumiskie procenti - Slovākija

SATURS

- 1 Vai attiecīgajā dalībvalstī ir paredzēti “likumiskie procenti”? Ja tā, kā šajā dalībvalstī tiek definēts termins “likumiskie procenti”?
- 2 Ja atbilde ir “jā”, kāds ir likumisko procentu apmērs/likme un tiesiskais pamats? Ja ir paredzētas dažādas likumisko procentu likmes, no kādiem apstākļiem un nosacījumiem ir atkarīga to piemērošana?
- 3 Attiecīgos apstākļos – vai ir pieejama papildu informācija par to, kā aprēķina likumiskos procentus?
- 4 Vai internetā var brīvi piekļūt minētajam tiesiskajam pamatam?

1 Vai attiecīgajā dalībvalstī ir paredzēti “likumiskie procenti”? Ja tā, kā šajā dalībvalstī tiek definēts termins “likumiskie procenti”?

Kavējuma procenti ir **sankcija, kas piemērojama** parāda neatmaksāšanas gadījumā. Tie tiek maksāti **papildus parāda summai** un tiek noteikti procentos no nesamaksātā apjoma. Saskaņā ar likumu parāda neatmaksāšana maina kreditora tiesību un debitora pienākumu saturu, nodibinot jaunas tiesības un pienākumus papildus pienākumam atmaksāt parādu, neskatoties uz to, vai saistību neizpildi izraisījis debitors.

Jautājumā par likumiskajiem procentiem Slovākijas tiesību aktos tiek nodalīti kavējuma procenti saskaņā ar Likuma Nr. 40/1964, Civilkodeksa (*Občianský zákonník*), 517. panta 2. punktu un kavējuma procenti saskaņā ar Komerckodeksa (*Obchodný zákonník*) 369. pantu. Saskaņā ar civiltiesībām par kavējuma procentiem nedrīkst līgumiski vienoties, t.i., līgumslēdzējas puses nedrīkst vienoties par augstāku procentu likmi nekā likumā noteiktā, atšķirībā no **komercietībām, kas pieļauj uzņēmumu vienošanos par kavējuma procentu likmi**; ja nepastāv vienošanās par likmi, kreditoram ir tiesības piemērot likumisko procentu likmi.

Likumiskie procenti līdž ar to ir tieši neapmaksātā parāda procenti, kuru summa tiesību aktos definēta atkarībā no tā, vai uz attiecīgo lietu attiecas civiltiesības vai komercietības. Saskaņā ar civiltiesībām kavējuma procenti nedrīkst pārsniegt likumā noteikto likmi (t.i., iespējams vienoties par zemāku likmi) un gadījumā, ja nav līgumiskas vienošanās, pēc kreditora pieprasījuma kavējuma procenti tiek noteikti likumiskās procentu likmes apmērā. Saskaņā ar komercietībām kavējuma procenti var būt gan augstāki, gan zemāki nekā likumiskie procenti, un likumiskie procenti tiek piemēroti tikai tādā gadījumā, ja nepastāv līgumiskā vienošanās.

2 Ja atbilde ir “jā”, kāds ir likumisko procentu apmērs/likme un tiesiskais pamats? Ja ir paredzētas dažādas likumisko procentu likmes, no kādiem apstākļiem un nosacījumiem ir atkarīga to piemērošana?

Saskaņā ar Civilkodeksa 517. panta 2. punktu likumiskos procentus nosaka Regula Nr. 87/1995 (*nariadenie č. 87/1995 Z.z.*) – procentu likme ir piecus procentpunktus augstāka nekā Eiropas Centrālā bankas pamatlikme pirmajā parāda neatmaksāšanas dienā. Tādēļ ECB pamatlikme (t.i., likme galvenajām refinansēšanas operācijām) tiek palielināta par pieciem procentpunktiem. ECB procentu likmes atsevišķiem periodiem ir pieejamas tīmekļa vietnē <http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/udajove-kategorie-sdds/urokove-sadzby/urokove-sadzby-ecb>. Pirmajā saistību neizpildes dienā spēkā esošā kavējuma procentu likme **tiek piemērota visā parāda neatmaksāšanas periodā** un turpmākā ECB pamatlikmes pielāgošana kavējuma procentu likmi neietekmē.

Atbilstīgi komercietībām likumiskos procentus reglamentē Komerckodeksa 369. panta nosacījumi, saskaņā ar kuriem saistību neizpildes gadījumā kreditors, ja tas ir izpildījis savas likumiskās un līgumiskās saistības, ir tiesīgs pieprasīt kavējuma procentus līgumā noteiktajā apmērā, un nepastāv prasība par jebkāda īpaša paziņojuma nepieciešamību. Kā jau iepriekš minēts,

komerciālajās attiecībās kavējumu procentu likmi ir iespējams līgumiski mainīt. Tomēr, arī līgumiski vienojoties par kavējuma procentu likmi, tai ir jāatbilst godīgas tirdzniecības principiem. Pretējā gadījumā šādas līgumiskās tiesības nevar tikt aizsargātas, kas nozīmē, ka, **pat ja pastāv līgumiska vienošanās par procentu likmi, tiesa nedrīkst piespriest procentus atbilstīgi likmei, kas šos principus pārkāpj. Vēl viens izņēmums attiecas uz parādiem patērētāju līgumos**, kur patērētājs ir debitors, un atrunātie kavējuma procenti nedrīkst būt augstāki nekā civiltiesībās noteiktā summa.

Saskaņā ar Komerckodeksa 369. pantu, ja nepastāv vienošanās par kavējumu procentu likmi, debitoram ir jāveic kavējumu procentu atmaksa saskaņā ar Slovākijas valdības Noteikumos Nr. 21/2013 (*nariadenie č. 21/2013 Z.z.*) noteikto likmi. Tiesību aktos tiek pieļauti fiksēti un mainīgi kavējuma procenti. Fiksētā procentu likme ir vienāda ar ECB pamatlikmi pirmajā saistību neizpildes dienā, palielinot to par deviņiem procentpunktiem; šī likme piemērojama visam parāda nemaksāšanas periodam, un turpmākā ECB pamatlikmes pielāgošana kavējumu procentu likmi neietekmē (tādēļ šo kavējumu procentu likmi sauc par fiksēto procentu likmi). Tomēr fiksētās procentu likmes vietā kreditors var pieprasīt no debitora mainīgos kavējuma procentus, prasot debitoram maksāt kavējuma procentus ECB pamatlikmes apmērā, kas ir spēkā pirmajā attiecīgā kalendārā pusgada dienā, palielinot to par astoņiem procentpunktiem. Ja kreditors izvēlas mainīgos kavējuma procentus, šī procentu aprēķina metode (nevis likme, kas noteikta brīdī, kad iestājas saistību neizpilde, bet likmes aprēķina metode) ir spēkā visā parāda nemaksāšanas periodā. Tādēļ mainīgie kavējuma procenti nozīmē, ka kavējumu procentu likme var mainīties atbilstīgi ECB noteiktajai pamatlikmei, kas ir spēkā pirmajā attiecīgā kalendārā pusgada dienā, t.i., 1. janvārī un 1. jūlijā. ECB procentu likmes atsevišķiem periodiem ir pieejamas tīmekļa vietnē <http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/udajove-kategorie-sdds/urokove-sadzby/urokove-sadzby-ecb>.

3 Attiecīgos apstākļos – vai ir pieejama papildu informācija par to, kā aprēķina likumiskos procentus?

Kavējumu procentu aprēķina metode tiesību aktos ir noteikta skaidri un saprotami. Pašreiz spēkā esošo kavējumu procentu likmi ir publicējusi Slovākijas Republikas Tieslietu ministrija (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) (<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Civilne-pravo/Aktualna-sadzba-zakonnych-urokov-z-omeskania/Uvod.aspx>). Tā ir pieejama arī tīmekļa vietnē <http://www.najpravo.sk/>, kuru bieži izmanto Slovākijas kreditori, debitori un viņu juristi. Šajā tīmekļa vietnē kavējumu procentus var vienkārši aprēķināt, izmantojot šim nolūkam īpaši izstrādātu kalkulatoru.

4 Vai internetā var brīvi piekļūt minētajam tiesiskajam pamatam?

Papildus iepriekš minētajām saitēm pašreiz spēkā esošo tiesību aktu (Civilkodekss un Komerckodekss) un noteikumu (Noteikumi Nr. 87/1995 un 21/2013) formulējums ir pieejams tīmekļa vietnēs <http://www.zbierka.sk/> un <http://www.slov-lex.sk/>.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 14/01/2019